

В.А. Подвишенний, студент

Львівського національного університету імені Івана Франка

СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ АКТИВІВ ЯК АНТИКРИЗОВИЙ ЧИННИК ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Фінансово-економічна криза, яка має характер системності, охопила й економіку України, зокрема банківський сектор. Про це свідчать процеси, пов'язані із введенням тимчасових адміністрацій у доволі успішних банках. Відтік ресурсної бази через вилучення клієнтами своїх депозитів, низька ліквідність і платоспроможність, сумнівна та безнадійна дебіторська заборгованість – це перелік далеко не всіх сьогоденних проблем, з якими стикаються керівники фінансових компаній і холдингів. Самостійно вирішити ці проблеми вони не можуть, тому для цього шукають різні джерела допомоги. Як показує історія, у часи затяжних криз найактивнішу роль починає відігравати держава. На сьогодні держава неефективно допомагає банківському сектору тому, що не вистачає широкого арсеналу важелів та інструментів, за допомогою яких можна здійснювати чіткий нагляд і контроль, підтримувати галузі та пришвидшувати вихід економіки в цілому з кризового стану.

Головною проблемою банків України є їх ліквідність. Ризикові кредити, які були надані в період буму кредитування, позичальники не повертають, а кредитори банку вимагають повернення основної суми та процентів за надані в користування кошти. Така ситуація змушує управлінців банків звертатися до НБУ за кредитами рефінансування. У даний час тільки державні цінні папери вигідно давати під забезпечення. Банки, які в структурі своїх активів не мають державних цінних паперів, повинні їх купувати, що вимагає додаткового пошуку капіталу, а потім брати кредит у НБУ. Це, звісно, неефективно. Тому для вирішення цієї проблеми пропонуємо центральному банку купувати в комерційних банків цінні папери, забезпечені активами. Для цього фінустановам потрібно здійснити сек'юритизацію активів, які генерують грошові потоки, і продати їх НБУ. Під сек'юритизацією потрібно мати на увазі специфічну банківську техніку, за допомогою якої фінансові посередники (інвестори, фінансові компанії) отримують можливість інвестувати в окремі банківські активи, не купуючи їх повністю чи частинами. Іншими словами, це фінансовий механізм заміни неліквідних активів, грошових потоків або будь-яких інших банківських активів на цінні папери, які вільно обертаються на ринку капіталу. Оскільки трансформація в цінні папери почалася з іпотечних кредитів, під терміном “сек'юритизація” спочатку розуміли процес створення цінних паперів, випущених на основі пулу іпотек, за допомогою якого об'єднані в пул активи ставали стандартними цінними паперами, забезпеченими цими активами.

За станом на 1 січня 2009 р. загальний обсяг іпотечного портфеля банків в Україні становив 107,6 млрд. грн. Темпи зростання іпотечного портфеля

(34,3 %) випередили темпи зростання загального кредитного портфеля банків (29,7 %) та портфеля кредитування фізичних осіб (31,7 %). У результаті частка іпотеки в загальному кредитному портфелі банків за звітний період збільшилася з 14,2 до 14,7 %, а в портфелі кредитування фізичних осіб – з 38,6 до 39,3 %. Наведені дані свідчать про потенційні мінімальні масштаби сек'юритизації. Це достатня сума, щоб відновити банківську систему. Випуск цінних паперів банками з наступним їх продажем НБУ дозволить банкам отримувати рефінансування значно швидше та ефективніше.

Як бачимо, здійснення сек'юритизації дозволить банкам значно покращити свої показники діяльності – покращення ліквідності та норм регулятивного капіталу, збільшення дохідності. Проте для успішного використання процесу сек'юритизації необхідно також здійснити ряд законодавчо-нормативних та організаційних заходів, а саме: розробити кодекс законів про сек'юритизацію, розширити перелік банківських операцій, сприяти розвитку національних рейтингових агентств, розширити кількість послуг страхових компаній, розробити нормативи, які б регулювали діяльність банків, що пов'язана з емісією іпотечних цінних паперів.